

Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome

Doma laukums 8A, Rīga, LV-1939, Latvija, tālr. +371 67221848, e-pasts neplpadome@neplpadome.lv, www.neplpadome.lv

Rīgā 2022.gada 25.februārī

LĒMUMS Nr. 106/1-2

Par programmas “Belarus 24” izplatīšanas apturēšanu Latvijas teritorijā

Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome (turpmāk arī – Padome) šādā sastāvā – Padomes priekšsēdētājs Ivars Āboliņš, Padomes priekšsēdētāja vietniece Aurēlija Ieva Druvieta, Padomes locekle Ieva Kalderauska, Padomes locekle Ilva Milzarāja un Padomes loceklis Andis Plakans –, ievērojot Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likumā noteikto kompetenci,

konstatē:

Atbilstoši Elektronisko plašsaziņas līdzekļu nozares attīstības nacionālās stratēģijas 2018.–2022.gadam Pielikuma Nr.5 “Retranslācijas atļauju izsniegšanas un darbības īstenošanas kārtība” (turpmāk – Stratēģijas Pielikums Nr.5) 10.punktam Padome izveido un uztur elektronisko plašsaziņas līdzekļu, kuri retranslē audio un audiovizuālās programmas, elektronisko reģistrācijas sistēmu (turpmāk – Reģistrācijas sistēma). Savukārt Stratēģijas Pielikuma Nr.5 12.punkts noteic, ka Reģistrācijas sistēma sastāv no divām daļām:

- 1) elektronisko plašsaziņas līdzekļu, kuri retranslē audio un audiovizuālās programmas, reģistrs;
- 2) Latvijā retranslējamo audio un audiovizuālo programmu saraksts.

Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 60.panta trešajā daļā ir noteikts, ka Elektronisko plašsaziņas līdzekļu nozares attīstības nacionālā stratēģija ir ārējais normatīvais akts, ko izstrādā un apstiprina Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu Padome. Saskaņā ar Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 60.panta pirmās daļas 13.punktu viena no Padomes kompetencēm elektronisko plašsaziņas līdzekļu jomā ir “veicināt Latvijas nacionālajām interesēm atbilstošu elektronisko plašsaziņas līdzekļu programmu politiku”. Minētais nosacījums ir attiecināms arī uz Latvijā retranslējamo audio un audiovizuālo programmu sarakstā (turpmāk arī – Programmu

saraksts) iekļautajām programmām. Tātad Padomei ir pienākums ar īpašu rūpību pārbaudīt programmas īpašnieka (tiesību turētāja, kā arī tā pārstāvja vai elektroniskā plašsaziņas līdzekļa) tiesības izplatīt programmu Latvijas Republikā.

Padome ir saņēmusi valsts drošības iestādes (turpmāk – Iestāde) vērtējumu, kurā tā informē Padomi, ka šobrīd Latvijā retranslējamo programmu sarakstā ir televīzijas programma, kuras īpašnieces “Baltkrievijas Valsts televīzijas un radio sabiedrība” (turpmāk arī – Belteleradio) priekšsēdētājs ir Baltkrievijas pilsonis Ivans Mihailovičs Eismonts. Ņemot vērā Iestādes sniegto informāciju, televīzijas programma “Belarus 24”, kura tiek izplatīta Latvijas teritorijā, ir sankcijām pakļautas personas Ivana Mihailoviča Eismonta vienpersoniskā valdījumā un pārziņā un šī persona ir iekļauta to personu sarakstā, pret kurām Eiropas Savienības Padome ir noteikusi finanšu un ekonomiskās sankcijas.

2003.gada 24.aprīlī Baltkrievijas prezidenta Aleksandra Lukašenko apstiprinātajos Belteleradio statūtos norādīts, ka Belteleradio ir Baltkrievijas centrālās valdības iestāde, kas nodrošina informācijas sniegšanu par valsts politiku, izmantojot televīzijas un radio apraidi. Statūtu 2. punktā norādīts, ka Belteleradio ir “pakļauta un atskaitās Baltkrievijas Republikas prezidentam”. Savukārt Statūtu 14.punktā ir norādīts, ka Belteleradio vada priekšsēdētājs, kuru šajā amatā ieceļ un no tā var atcelt Baltkrievijas prezidents. No Statūtos norādītās informācijas un priekšsēdētāja funkcijām secināms, ka Belteleradio priekšsēdētājs pēc būtības īsteno Belteleradio vienpersonisku vadīšanu, tam ir kontrole pār Belteleradio saimnieciskajiem resursiem, kā arī norēķinu kontiem (finanšu līdzekļiem). Publiski pieejamā informācija liecina, ka kopā 2018.gada 6.februāra Belteleradio priekšsēdētājs ir Ivans Mihailovičs Eismonts, kura sieva Natālija Nikolajevna Eismonta ir A.Lukašenko preses sekretāre.

2006.gada 18.maijā Eiropas Savienības Padome pieņēma regulu Nr.765/2006 (turpmāk arī – Regula) par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz Baltkrieviju. Šīs regulas 2.pantā ir norādīts, ka *“tiek iesaldēti visi līdzekļi un saimnieciskie resursi, kas ir šīs regulas I pielikumā uzskaitīto fizisko vai juridisko personu vienību, struktūru īpašumā, valdījumā turējumā vai kontrolē.”* Tāpat šīs regulas 2.pantā ir norādīts, ka *“ir aizliegta apzināta un tīša līdzdalība darbībās, kuru mērķis vai sekas ir tieša vai netieša [...] minēto pasākumu apspiešana.”* Savukārt 2021.gada 25.februārī Eiropas Savienības Padome pieņēma īstenošanas regulu Nr. 2021/339, ar kuru papildināja Regulas Nr. 765/2006 I pielikumā iekļauto personu sarakstu, tajā iekļaujot arī Ivanu Mihailoviču Eismontu.

Starptautisko un Latvijas Republikas nacionālo sankciju likuma 11.panta pirmā daļa par sankciju ieviešanu, noteikšanu un izpildi nosaka: *“Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padomes rezolūcijās noteiktās finanšu un civiltiesiskās sankcijas un Eiropas Savienības regulās noteiktās sankcijas ir saistošas un tieši piemērojamas Latvijas Republikā.”* Tāpat Eiropas

Savienības regulās un lēmumos noteiktais arī atbilstoši Līguma par Eiropas Savienības darbību 288. pantam ir tieši piemērojams dalībvalstīs. Pamatojoties uz Starptautisko un Latvijas Republikas nacionālo sankciju likuma 5.panta pirmo daļu, ja attiecībā uz sankciju subjektu noteikti finanšu ierobežojumi, visām personām atbilstoši to kompetencei ir pienākums nekavējoties un bez iepriekšēja brīdinājuma veikt šādas darbības:

1) *iesaldēt visus finanšu līdzekļus un finanšu instrumentus, kas tieši vai netieši, pilnībā vai daļēji ir sankciju subjekta īpašumā, valdījumā, turējumā vai kontrolē, tai skaitā tos finanšu līdzekļus un finanšu instrumentus, kas nodoti trešām personām;*

2) *liegt sankciju subjektam piekļuvi finanšu līdzekļiem un finanšu instrumentiem;*

3) *nesniegt sankciju subjektam (tai skaitā izmantojot pilnvarojumu) starptautiskajās vai nacionālajās sankcijās noteiktos finanšu pakalpojumus.”.*

EPLL 19.panta pirmā daļa paredz, ka *“programmu retranslācijai un izplatīšanai publiskajos elektronisko sakaru tīklos nepieciešams saņemt retranslējamās programmas īpašnieka (turētāja) piekrišanu un Nacionālās elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes retranslācijas atļauju.”* Atbilstoši Padomes Stratēģijas Pielikuma Nr.5 6.punktā noteiktajam – lai iekļautu programmu Latvijā retranslējamo audio un audiovizuālo programmu sarakstā, programmas īpašniekiem, īpašnieka pārstāvim vai pašam elektroniskajam plašsaziņas līdzeklim ir Padomei jāiesniedz aizpildītu veidlapu par programmas iekļaušanu Programmu sarakstā, kā arī programmas apraides atļaujas kopiju (ja programmas jurisdikcijas valsts neparedz izsniegt apraides atļauju, tad jāiesniedz programmas jurisdikcijas valsts kompetentās institūcijas izsniegta izziņa par programmas raidīšanas tiesiskumu). Atbilstoši 6.3. punktā noteiktajam, *“ja dokumentus Padomē iesniedz programmas īpašnieka pārstāvis vai elektroniskais plašsaziņas līdzeklis, ir jāiesniedz arī dokumenti, kas apliecina programmas īpašnieka pārstāvja vai elektroniskā plašsaziņas līdzekļa tiesības izplatīt programmu Latvijas Republikā.”* Proti, šajā gadījumā ir iesniedzams licences līguma noraksts vai pilnvara programmas izplatīšanai no programmas īpašnieka (tiesību turētāja). Šāda programmas izplatīšanas tiesību nodošana notiek par noteiktu atlīdzību programmas īpašniekam. Ievērojot minēto, secināms, ka Iestādes norādītā persona, kas īsteno kontroli pār programmu īpašnieka aktīviem, finanšu līdzekļiem un saimnieciskajiem resursiem, gūst ienākumus no šim mediju uzņēmumam piederošo televīzijas programmu izplatīšanas Latvijas teritorijā.

EPLL 57.panta pirmā daļa noteic, ka *“Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome ir neatkarīga pilntiesīga autonoma institūcija, kas atbilstoši savai kompetencei pārstāv sabiedrības intereses elektronisko plašsaziņas līdzekļu jomā, kā arī uzrauga, lai to darbībā tiktu ievērota Latvijas Republikas Satversme, šis likums un citi normatīvie akti. [..].”* Pamatojoties uz

minēto un Padomei rūpīgi izvērtējot kompetentās Iestādes vērtējumā norādīto informāciju, kā arī nolūkā izvairīties no Eiropas Savienības noteikto sankciju pārkāpšanas vai iespējamās apiešanas un nolūkā pasargāt elektroniskos plašsaziņas līdzekļus no Regulas pārkāpšanas, Padome konstatē, ka programmu veidošana un satura ražošana ir saimnieciskā darbība Komerclikuma 1.panta otrās un trešās daļas izpratnē, tātad televīzijas programmas kā mediju uzņēmuma saimnieciskās darbības produkts ir uzskatāma par saimniecisko resursu Regulas Nr.765/2006 izpratnē. Tātad programma “Belarus 24” Regulas izpratnē ir uzskatāma par saimniecisko resursu, kura turētājs ir juridiska persona, kura atrodas Ivana Mihailoviča Eismonta kontrolē, pret kuru ir noteiktas Eiropas Savienības sankcijas.

Ievērojot minēto, secināms, ka televīzijas programmas “Belarus 24” retranslācija Latvijas teritorijā un tās atrašanās Latvijā retranslējamo audio un audiovizuālo programmu sarakstā ir pretrunā Regulā noteiktajam, ka *“tiek iesaldēti visi līdzekļi un saimnieciskie resursi, kas ir šīs regulas 1 pielikumā uzskaitīto fizisko vai juridisko personu, vienību un struktūru īpašumā, valdījumā, turējumā vai kontrolē.”*

Ņemot vērā minēto un pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 15.panta ceturto daļu, 57.pantu, 62.panta otrās daļas 1.punktu, 63.panta pirmās daļas 1.punktu, Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 57.pantu 60.panta pirmās daļas 13.punktu, Starptautisko un Latvijas Republikas nacionālo sankciju likuma 11.pantu un Eiropas Savienības Padomes 2006.gada 18.maija Eiropas Savienības Padomes regulu Nr.765/2006, kā arī 2021.gada 25.februāra Eiropas Savienības Padomes īstenošanas regulu Nr. 2021/339, Padome

nolemj:

1. Aizliegt izplatīt Latvijas teritorijā programmu “Belarus 24” uz laiku līdz Eiropas Savienības Padomes noteikto sankciju par ierobežojošiem pasākumiem attiecībā uz Baltkrieviju atcelšanai pret konkrētu personu, kura ir tieši vai netieši saistīta ar programmu “Belarus 24”.
2. Publicēt lēmumu oficiālajā izdevumā “Latvijas Vēstnesis”.
3. Publicēt lēmumu Padomes mājaslapā internetā.
4. Noteikt, ka lēmuma pārsūdzēšana neaptur tā darbību, saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 185.panta ceturtās daļas 9. un 10.punktu.

5. Noteikt, ka atbildīgais Padomes loceklis par šī lēmuma izpildes kontroli ir Padomes priekšsēdētājs Ivars Āboliņš.

Lēmumu var pārsūdzēt viena mēneša laikā no tā spēkā stāšanās dienas Administratīvajā rajona tiesā Baldones ielā 1A, Rīgā.

Padomes priekšsēdētājs

Ivars Āboliņš

*DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR
LAIKA ZĪMOGU*